

Kunnskapsdepartementet
Universitets- og høyskoleavdelingen
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Deres ref: 15/162
Vår ref: TL
Sted/dato: Oslo 9. februar 2015

Hørings svar

Vi viser til høringsbrevet fra Kunnskapsdepartementet datert 8. januar 2015 vedrørende rapporten *Finansiering for kvalitet, mangfold og samspill – Nytt finansieringssystem for universiteter og høyskoler*. En rapport utarbeidet av en ekspertgruppe oppnevnt 8. april 2014.

Norsk Sjøoffisersforbund (NSOF) er ikke på den opprinnelige listen over høringsinstanser, men ønsker likevel å komme med en høringsuttalelse til nevnte rapport. NSOF samarbeidet med Maritimt Forum da de i mai 2014 kom med sin rapport *Maritim Utdanning for sjøbaserte yrker*. I denne rapporten ble hele den norske maritime utdanningen gjennomgått, både på sekundær- og tertiærnivå, og finansiering av utdanningene var følgelig et område som var gjenstand for vurdering. Det er blant annet med bakgrunn i våre konklusjoner i denne rapporten at vi nå ønsker å kommentere forslagene som ekspertgruppen har til fremtidens finansiering av universiteter og høyskoler.

Maritim utdanning i UH-sektoren foregår i dag ved fem institusjoner: Høgskolen i Buskerud og Vestfold, Høgskolen Stord/ Haugesund, Høgskolen i Ålesund, Universitetet i Nordland, samt Universitetet i Tromsø – Norges Arktiske Universitet. I tillegg utdanner også Sjøkrigsskolen maritime kandidater på ledelsesnivå. I 2013 ble det tatt opp 177 studenter til de maritime utdanningene (bachelor nautikk og bachelor marinteknisk drift) ved disse institusjonene (Sjøkrigsskolen og Universitetet i Nordland ikke inkludert)

Våre kommentarer

I det store og hele er vi enig i ekspertgruppens anbefalinger i rapporten, og vi deler også ekspertgruppens bekymring for at «dagens insentiver samlet sett gjør det mer attraktivt å satse på økt produksjon av studiepoeng enn på bedre oppfølging og veiledning av studenter» (rapportens side 8) og at «Dagens finansieringssystem mangler mekanismer som bidrar til økt differensiering, bedre arbeidsdeling og tydeligere institusjonsprofiler» (s. 9). Når vi i tillegg opplever en betydelig underfinansiering av maritim utdanning mener vi det er på høy tid med en revidering av dagens finansieringsmodell og finansieringssystem. Vi deler likevel ekspertgruppens oppfatning om at en *full omlegging* av systemet ikke er nødvendig – utfordringene maritim utdanning står ovenfor kan møtes ved enkle justeringer. Etter departementets ønske har vi strukturert våre innspill i tråd med rapportens kapitteinndeling. Vi har kun valgt å omtale de kapitler der vi har konkrete innspill.

Kapittel 6.3 Basisbevilgning

NSOF støtter ekspertgruppens anbefaling om at basiskomponenten i finansieringssystemet i all hovedsak videreføres som dagens modell, samtidig som vi ser positivt på innføring av en avtalekomponent som en del av basiskomponenten. Maritim utdanning er preget av flere mindre studentmasser som varierer fra år til år, og en betydelig andel langsiktig og strategisk bevilgning er følgelig viktig for å sikre langsiktighet og stabilitet hos institusjonene.

Kapittel 6.4 Resultatbaserte komponenter

Ekspertgruppen foreslår en egen indikator for uteksaminerte studenter og vi deler gruppens oppfatning om at dette vil være en god måte «å sikre mandatets mål om å øke gjennomstrømningen og sikre arbeidslivet tilgang på godt kvalifiserte kandidater» (rapportens side 102). Vi vil likevel peke på den risikoen som ligger i at institusjoner kan forsøke «å senke kravene» for at flere studenter skal klare å gjennomføre, men forutsetter at en kandidatkomponent vil bli tett fulgt opp av NOKUT i sine tilsyn.

Når det gjelder uttelling for studiepoengproduksjon har maritim utdanning til nå vært plassert i kategori E med en vektning på 1,3. Dette har slått svært uheldig ut da maritim utdanning i stor grad er et utstyrs- og laboratorium/simulatorkrevende studium hvor en-til-en veiledning og undervisning er viktig. Det er heller ikke samme muligheter for stordriftsfordeler innenfor maritime studier som for de mer forelesningsbaserte studier. Denne bekymringen fra de maritime utdanningsmiljøene er for øvrig nevnt i ekspertgruppens rapport på side 106. Maritim utdanning er utstyrsintensiv blant annet gjennom omfattende krav til oppdaterte simulatorer. Slik utstyr er dyrt å anskaffe og med små studiemiljø løses finansieringen av utstyret ofte gjennom en betydelig andel bidrags- og oppdragsfinansierte aktiviteter (BOA). Dessverre er det en tendens ved enkelte studiesteder at studentenes tilgang til eksempelvis simulatorer begrenses som følge av BOA, noe som igjen kan ha uheldige konsekvenser for kvaliteten på uteksaminerte studenter. Foreløpig har vi ingen tall som bekrefter eller avkrefter dette, men det er en bekymring vi møter blant flere studenter og ansatte ved institusjonene.

NSOF ser derfor svært positivt på at den foreslåtte kategoriseringen for studiepoengsindikatoren inneholder en kategori (kategori 3) for «Fag som krever laboratorieundervisning eller er utstyrsintensive» (rapportens side 105). Vi mener maritim utdanning naturlig hører innunder denne kategorien og en overgang til en kategori som vektet 1,8 (fra 1,3) tror vi det vil føre til et etterlengtet finansieringsløft for de maritime utdanningene. Vi skulle nok ønske en høyere vektning av kategori 3, men tror samtidig noe kan ivaretas gjennom blant annet innføringen av en avtalekomponent i basisbevilgningen. Vi støtter ekspertgruppens forslag om å la kategoriene kun basere seg på fagområde og ikke nivå.

Kapittel 6.5 Andre resultat kategorier som har vært vurdert

NSOF støtter her i all hovedsak de konklusjoner ekspertgruppen kommer med, men vi tror likevel et insentiv for bistillinger kunne slått positivt ut for de maritime utdanningene. Maritim utdanning er en ledelsesutdanning som utdanner studenter til sertifikatpliktige stillinger, og som krever tett dialog og samarbeid med næringen. Samtidig ser vi ved flere institusjoner at man har utfordringer å rekruttere fagpersonell som har tilstrekkelig og oppdatert erfaring fra næringen. Dette skyldes blant annet relativt høye lønninger i næringen, gode fritidsordninger og kravet om kontinuerlig yrkeserfaring (fartstid) for å opprettholde personlige sertifikater. Det er også et problem at høy maritim/nautisk kompetanse ikke kvalifiserer til stillinger høyere enn på lærernivå. Det finnes enkelte professor II-stillinger ved de maritime skolene, men vi mener det bør legges til rette for flere typer bi-stillinger enn bare professor II

stillinger. Et insentiv for bistillinger tror vi derfor vil gi skolene større handlingsrom for å knytte til seg fagpersoner og således styrke praksisnærheten ved at «praktikere får bistilling ved en UH-institusjon, eller ved at ansatte på UH-institusjonen har bistilling ”i det virkelige liv”» (rapporten side 120).

Samtidig er vi enige med ekspertgruppen når de sier at «Et insentiv for bistillinger i finansieringssystemet vil kunne stimulere til økt utveksling av ansatte mellom sektorer, og derigjennom kunne styrke samspill og kunnskapsspredning» (s. 120). All den tid maritim utdanning til en viss grad er fragmentert og består av små studiemiljøer, tror vi et slikt insentiv vil bidra til økt samarbeid og arbeidsdeling.

Kapittel 6.6 Avtaler

Ekspertgruppen foreslår at en del av basiskomponenten skal bestå av en avtale-del (UKP-avtale = utviklings-, kvalitets- og profilavtale). Denne avtalen skal ha en tidsbegrensning og bidra til kvalitetsutvikling, samspill med samfunns- og næringsliv, samt utvikling av institusjonens profil.

NSOF er enige i de fleste av ekspertgruppens anbefalinger og betraktninger rundt en avtalekomponent, og vil spesielt peke på mulighetene dette gir for å stimulere til økt samarbeid, formidling og kunnskapsoverføring mellom institusjonene, samt ivareta små fagmiljø. Vi er glad for at «prosesser for samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon» (s. 126) nevnes som et eksempel på institusjonsutvikling.

Ekspertgruppen foreslår å avgrense eventuelle avtaler til ikke å omfatte utstyrsmidler (s.128). Vi ser ikke helt behovet for en slik avgrensning da vi mener investering i nytt utstyr ved enkelte institusjoner kan være en del av en større målsetning for økt samarbeid og arbeidsdeling mellom flere institusjoner. Når samarbeid og arbeidsdeling nevnes som et mulig formål med slike avtaler synes vi det er unaturlig å utelukke investeringer i utstyr som en del av en eventuell avtale.

Norsk Sjøoffisersforbund vil igjen berømme ekspertgruppen for mange gode innspill, vurderinger og forslag. Vi håper ekspertgruppens rapport blir en sentral del i det pågående arbeidet med stortingsmeldingen om struktur i UH-sektoren.

Norsk Sjøoffisersforbund takker for muligheten til å komme med høringsuttalelse til denne rapport, og står gjerne til disposisjon dersom ytterligere kommentarer ønskes.

Med vennlig hilsen

Norsk Sjøoffisersforbund

Hans Sande

Administrerende direktør, Sjøkaptein

Trond Løfgren

Student- og Ungdomskontakt